

Rapport themaonderzoek arbeidsmigranten

3 t/m 14 maart 2014

Status
Definitief

Versie
1.0

Inhoud

0	Samenvatting	3
1	Inleiding	3
	1.1 Doel van het onderzoek	4
	1.2 Opzet van het onderzoek	4
2	Resultaten	6
	2.1 Bezochte klanten	6
	2.2 Aanwezigheid in Nederland	6
	2.3 Belangenbehartiging	7
	2.4 Woonsituatie	8
	2.5 Opgelegde sancties	10
3	Conclusies	11
4	Aanbeveling	12
5	Bijlage: Aankondiging op www.holandia.org/nl/nieuws	13

0 Samenvatting

In de periode van 3 t/m 14 maart 2014 zijn ruim 2.500 arbeidsmigranten met een MOE-land nationaliteit bezocht om vast te stellen of ze buiten Nederland verbleven zonder dit aan UWV te hebben gemeld. 83% van hen kon worden getraceerd. Bij 81% van de bezochte klanten was direct duidelijk dat ze in Nederland verbleven en bij 2% was direct duidelijk dat ze niet in Nederland verbleven. In de overige 18% van de gevallen was nader onderzoek nodig. Het resultaat hiervan is niet eenduidig geregistreerd, maar een reële schatting is dat 8,2% van de bezochte arbeidsmigranten niet in Nederland verbleef.

De huurprijzen waren over het algemeen niet abnormaal hoog en ook de woonsituatie duidde niet op uitbuiting. Meestal had de klant zelf onderdak gevonden via de normale wegen en in slechts in 5% van de gevallen had de werkgever of het uitzendbureau dit gedaan. Dit en het feit dat slechts in zo'n 15% van de gevallen een adviseur of adviesbureau de aanvraag deed en deze slechts in 10% van de gevallen het contact met UWV onderhield, duiden niet op een dominante rol van intermediairs en dus niet op (mogelijke) uitbuiting.

In 356 gevallen werd een boete opgelegd, 68 keer werd een maatregel geadviseerd en 21 keer een waarschuwing gegeven.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat door (a) het uitgaan van het GBA-adres (in plaats van het door de klant aan UWV opgegeven adres), (b) de keuze van het tijdstip (vanaf 1 maart 2014 was volgens de inspecteurs weer volop seizoensarbeid beschikbaar voor arbeidsmigranten) en (c) aankondiging van dit onderzoek op Poolse sites (zie bijlage), relatief veel arbeidsmigranten die vaak buiten Nederland verblijven zonder dit aan UWV te melden, buiten dit onderzoek vielen. Juist bij deze 'gemiste' groep is de rol van intermediairs waarschijnlijk groter en zijn de woonomstandigheden minder goed. Dit rapport bevat een inhoudelijke evaluatie¹.

1 Inleiding

Verwacht wordt dat steeds meer EU-ingezetenen in Nederland komen werken en dat vanaf 1 januari 2014 met name het aantal Roemeense en Bulgaarse arbeidsmigranten toe zal nemen. Uit andere lidstaten van de EU zoals Spanje en Portugal werken er al velen in Nederland.

WW-gerechtigden die buiten Nederland gaan wonen, hebben, op een enkele uitzondering na, geen recht meer op een WW-uitkering, tenzij ze toestemming hebben om binnen de Europese Economische Ruimte voor drie maanden werk te zoeken. Dit is voor sommigen een reden om bij feitelijk verblijf in het buitenland toch een woon- of verblijfadres in Nederland op te geven als ze WW aanvragen of ontvangen. De invoering van e-dienstverlening maakt dit makkelijker omdat het mogelijk is dat iemand vanuit het buitenland zijn werkmap bijwerkt zonder dat UWV dit constateert. In tegenstelling tot in de ons omringende landen, zijn er in Nederland geen persoonlijk contacten tussen uitkeringsgerechtigden en het uitkeringsorgaan voor het vaststellen en betalen van werkloosheidsuitkeringen. Er bestaat in ons land daardoor een verhoogd risico dat een uitkeringsgerechtigde niet feitelijk in Nederland verblijft².

¹ Voor een procesevaluatie zie: 01 [redacted], Evaluatie Arbeidsmigranten, 20-5-2014.

² Zie masterscriptie 01 [redacted], december 2013, <http://dSPACE.ou.nl/handle/1820/5289>.

Uit in 2013 door UWV Handhaving ingesteld onderzoek blijkt dat WW-gerechtigden met een MOE-land³ nationaliteit significant vaker hun uitkering te laat aanvragen, een korte uitkering hebben en een toeslag ontvangen. Tevens blijkt dat ze vaker via een uitzendbureau werken. Deze kenmerken zijn bij UWV bekend als factoren die een verhoogde kans op regelovertreding met zich meebrengen. Bedoeld risico wordt versterkt doordat het landen zijn waar het welvaartsniveau gemiddeld lager ligt dan in Nederland en doordat werknemers uit deze landen goedkoop en snel heen en weer kunnen reizen tussen Nederland en hun land van herkomst in geval van een incidentele oproep voor een persoonlijk contact.

Op grond van Verordening 883/2004 en voor sommige landen van de EER op grond van Verordening 1408/71, kan de doelgroep kiezen voor WW-uitkering in Nederland of voor terugkeer naar hun thuisland en daar plaatselijk werkloosheidsuitkering aanvragen. De uitkering is in Nederland fors hoger dan in de desbetreffende thuislanden. Hier zit het belang voor de arbeidsmigrant om een verblijf in Nederland te fingeren. Deze mensen hadden een tijdelijke werk gebonden verblijfplaats die in de regel eindigt met het einde van het werk. Daarom werd op 12 december 2013 door het coalitieoverleg handhaving besloten om het 1^e kwartaal 2014 huisbezoeken te verrichten bij alle arbeidsmigranten met een WW-uitkering om vast te stellen of ze wel echt in Nederland verblijven. Dit onderzoek vond plaats in de periode 3 t/m 14 maart 2014. Onder arbeidsmigranten verstaan we alle personen met een MOE-land nationaliteit die zich niet permanent in Nederland gevestigd hebben.

1.1 Doel van het onderzoek

Dit onderzoek had de volgende doelen:

- Vaststellen in welke mate de doelgroep niet in Nederland verblijft tijdens de duur van de WW-uitkering
- Afgeven van een signaal dat UWV een vermoeden van misbruik van SZ-wetten serieus neemt en daardoor de controlebeleving te verhogen
- Inzicht in de feitelijke woonomstandigheden van de klant
- Inzicht in rol van werkgevers en intermediairs

1.2 Opzet van het onderzoek

Voor dit onderzoek werden alle WW-gerechtigden geselecteerd:

- met een MOE-land nationaliteit, vastgesteld op basis van het GBA⁴
- die met een grote waarschijnlijkheid vielen in de categorie 'arbeidsmigrant', dus niet blijvend woonachtig in Nederland
- die in de voor de huisbezoeken geplande periode nog een lopende WW-uitkering konden hebben
- van wie niet al bekend was dat ze buiten Nederland verbleven (vakantie, export).

Dit leidde tot de volgende uitsluitingen van de selectie die aan de Uitvoering werd aangeboden (zie tabel 1):

- Geen arbeidsmigrant: Bij klanten met een maximaal WW-recht van meer dan 52 weken bestaat er een redelijke kans dat ze al langer in Nederland verblijven. Dit recht kan ook opgebouwd zijn met

³ Bulgarije, Estland, Hongarije, Kroatië, Letland, Litouwen, Polen, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Tsjechië.

⁴ Het GBA bevat 2 codes nationaliteit: NatCode1 en Natcode2. NatCode2 bevat iemands eventuele 2^e nationaliteit. Dit is vaak de Nederlandse. Omdat deze personen vaak al jarenlang Nederlander zijn, en dus geen arbeidsmigrant, gaan we uitsluitend uit van NatCode1.

een buitenlands arbeidsverleden. Daarom worden ze alleen als niet-arbeidsmigrant beschouwd als hun laatste adresmutatie in GBA langer dan 2 jaar geleden heeft plaatsgevonden.

- Geen Nederlands GBA-adres: Van klanten met een GBA-adres buiten Nederland werd verondersteld dat Uitkeren in die gevallen kon weten dat de klant in het buitenland verbleef. Tijdens de huisbezoeken of bij de voorbereiding daarvan bleek echter dat deze klanten volgens de registratiesystemen SONAR en/of WWO een Nederlands verblijfsadres hadden opgegeven aan UWV.
- Eerder onderzocht: Klanten die al eerder in een onderzoek van handhaving gericht op arbeidsmigranten betrokken waren, waardoor geen twijfel meer bestond omtrent hun verblijf in Nederland.
- Binnenkort einde WW-recht: Klanten met een resterend WW-recht dat af zou lopen in de periode van de huisbezoeken.
- Klanten met een gedeeltelijke WW: Als ze gedeeltelijk werken, verblijven ze dus in Nederland.

Tabel 1: Aantallen m.b.t. de selectie

Totaal aantal MOE-landers	8.966
• Geen arbeidsmigrant	717
• Geen Nederlands GBA-adres	1.588
• Eerder onderzocht	141
• Binnenkort einde WW-recht	2.086
• Klanten met een gedeeltelijke WW	-
• Uitkering toegekend na 31 januari 2014*	749
Geleverd aan Uitkeren	3.685

*Als gevolg van te late aanvraag, stand per 30 april 2014

Op 14 februari 2014 diende de selectie om organisatorische redenen te worden geleverd. Het op dat moment laatst beschikbare WW-bestand in de analyseomgeving van SO bevatte de stand per 31 januari 2014. De huisbezoeken vonden plaats in de periode tussen 3 en 14 maart 2014. In de 5 à 6 weken tussen 31 januari 2014 en de huisbezoeken gingen veel arbeidsmigranten weer aan het werk en werd hun uitkering beëindigd. Dit werd nog versterkt doordat vanaf 1 maart 2014, volgens de inspecteurs, weer volop seizoensarbeid beschikbaar was voor arbeidsmigranten. Vanwege de uitzonderlijk warme winter begon toen al de oogst in de intensieve landbouw. Om deze redenen zijn niet alle 3.685 oorspronkelijk geselecteerde klanten bezocht.

Tijdens de huisbezoeken werd de klant gevraagd om zich te legitimeren en met bewijsstukken aan te tonen dat hij gedurende de hele WW-periode in Nederland verbleef. Daarnaast werd een aantal vragen gesteld die betrekking hadden op belangenbehartiging en woonomstandigheden om inzicht te krijgen in eventueel aanwezige risico's op uitbuiting en georganiseerde fraude. Aan de inspecteurs werd gevraagd om de antwoorden op een vragenlijst in te vullen. Niet alle inspecteurs vulden alle vragen in en/of sommigen vulden de antwoorden niet op de gevraagde wijze in, waardoor ze niet bruikbaar waren (te maken) voor de analyse (zie de diverse tabellen).

2 Resultaten

2.1 Bezochte klanten

Op 4 april 2014 zijn de ingevulde vragenlijsten ingeleverd. Deze werden door elk kantoor ingevoerd in een Excel-bestand. Op dat moment waren 2.516 klanten bezocht, afgaande op het ingevuld zijn van een bezoekdatum op de vragenlijsten. Na 4 april werden nog klanten bezocht, maar de resultaten daarvan konden niet meer in de onderstaande analyse worden verwerkt. Een van de redenen voor deze bezoeken na het einde van de geplande onderzoeksperiode was dat de arbeidsmigranten vaak niet woonachtig waren op het GBA-adres. Daarom moest in veel gevallen na een vruchteloos eerste bezoek een tweede ingepland worden op een ander adres. Een andere reden was dat vanwege een risico van ontslag in de proeftijd van arbeidsmigranten die net weer aan de slag waren gegaan de inspecteurs niet wilden eisen dat ze verlof opnamen voor de controles, waardoor de doorlooptijd van de onderzoeken langer werd.

2.2 Aanwezigheid in Nederland

83,2% van de klanten kon worden getraceerd en met de meesten van hen was er ook contact (tabel 2). Dit contact was meestal persoonlijk, maar in een beperkt aantal gevallen ook telefonisch of via partner, huisgenoot, of anders. Slechts in 2,2% van de gevallen kon de identiteit van de klant niet worden vastgesteld. Bij 81,4% van de bezochte klanten was direct duidelijk dat ze in Nederland verbleven en bij 1,6% was direct duidelijk dat ze niet in Nederland verbleven. In de overige 17,1% van de gevallen was nader onderzoek nodig. Meestal moest in die gevallen de uitkering worden geschorst om de klant te achterhalen. In hoeveel gevallen de klant dan alsnog kon aantonen dat hij in Nederland verbleef, is niet eenduidig geregistreerd, maar een reële schatting is dat 8,2% van de bezochte arbeidsmigranten niet in Nederland verbleef (zie paragraaf 2.5). Een kleine 6% van alle bezochte klanten kon niet aantonen gedurende de hele WW-periode in Nederland te hebben verbleven en eveneens zo'n 6% woonde niet op het bij UWV bekende adres. 15,9% bleek een dienstverband te hebben naast de uitkering. Dit dienstverband was op het moment van het maken van de selectie voor de huisbezoeken niet bekend bij UWV (zie paragraaf 1.2). Deze arbeidsmigranten hadden grotendeels tussen het moment van de bestandselectie en het moment van huisbezoek nieuw werk gevonden (zie ook § 2.5).

Tabel 2: Aanwezigheid in Nederland

Vraag		aantal	%
Is klant getraceerd?	Ja	2.093	83,2%
	Nee	324	12,9%
	Niet ingevuld	99	3,9%
Is er contact geweest met de klant?	Ja	2.081	82,7%
	Nee	320	12,7%
	Niet ingevuld	115	4,6%

Vraag		aantal	%
Zo ja, hoe?	Persoonlijk	1.931	76,7%
	Telefonisch	72	2,9%
	Anders	37	1,5%
	Niet ingevuld	192	7,6%
	Geen contact geweest	284	11,3%
Is de identiteit van de klant vastgesteld?	Identiteitskaart	1.408	56,0%
	Paspoort	418	16,6%
	Rijbewijs	100	4,0%
	Anders	89	3,5%
	Nee	56	2,2%
	Niet ingevuld	181	7,2%
Verblijft klant in Nederland?	Geen contact geweest	264	10,5%
	Ja	2.048	81,4%
	Nee	39	1,6%
Kan de klant aantonen dat hij in Nederland verblijft?	Nader onderzoek nodig	429	17,1%
	Ja	1.855	73,7%
	Nee	118	4,7%
	Niet ingevuld	106	4,2%
Zijn de bewijsstukken over de hele WW-periode dekkend?	Nader onderzoek nodig	437	17,4%
	Ja	1.711	68,0%
	Nee	145	5,8%
	Niet ingevuld	222	8,8%
Woont klant op het bekende adres?	Nader onderzoek nodig	438	17,4%
	Ja	1.902	75,6%
	Nee	144	5,7%
	Niet ingevuld	103	4,1%
	Niet getraceerd	367	14,6%
Totaal		2.516	100%

2.3 Belangenbehartiging

In zo'n 60% van de gevallen heeft de klant de WW-aanvraag zelf gedaan, al dan niet met hulp van anderen, en onderhoudt hij ook zelf het contact met UWV. In zo'n 15% van de gevallen deed een adviseur of adviesbureau de aanvraag en in 10% van de gevallen onderhield deze ook het contact met UWV. De vraag of de klant hiervoor een vergoeding betaalde, werd nauwelijks ingevuld. In 4,6% van de gevallen werd met 'ja' geantwoord en 3,2% antwoordde 'nee'. Er werden bedragen vermeld variërend van € 15 tot € 100. De (ex-)werkgever doet soms (in 2,4% van de gevallen) de WW-aanvraag, maar

onderhoudt zelden het contact met UWV. De meeste klanten (60%) informeren zich zelf over hun verplichtingen, meestal via internet, slechts zo'n 9% laat dit over aan een adviseur/adviesbureau.

Tabel 3: Belangenbehartiging

Vraag		aantal	%
Door wie is de WW- aanvraag gedaan?	Klant zelf	1.203	57,8%
	Adviseur/adviesbureau	294	14,1%
	Een kennis	274	13,2%
	Een familielid	147	7,1%
	De (ex-)werkgever	49	2,4%
	Niet ingevuld	114	5,5%
Door wie wordt het contact met UWV onderhouden?	Klant zelf	1.305	62,7%
	Een kennis	228	11,0%
	Adviseur/adviesbureau	218	10,5%
	Een familielid	170	8,2%
	De (ex-)werkgever	17	0,8%
	Niet ingevuld	143	6,9%
Betaalt de klant een vergoeding?	Ja	96	4,6%
	Nee	67	3,2%
	Onbekend	2	0,1%
	Niet ingevuld	1.916	92,1%
Hoe heeft klant zich geïnformeerd over zijn verplichtingen?	Internetsites UWV	1.244	59,8%
	Folders/brochures UWV	322	15,5%
	Adviseur/adviesbureau	183	8,8%
	UWV-medewerker	72	3,5%
	UWV-telefoon	18	0,9%
	Niet ingevuld	242	11,6%
Totaal*		2.081	100%

*Het betreft alle gevallen waarbij de klant is bezocht en waarbij er contact met de klant is geweest.

2.4 Woonsituatie

Ruim 75% van de arbeidsmigranten met wie contact is geweest, woonde in een eigen woning of huurwoning. 13% huurde een kamer in een woning en 2,7% woonde in een vakantiehuisje of caravan (zie tabel 4). Waar de inspecteurs 'anders' invulden, betrof het toch meestal een van bovengenoemde woonsituaties. Zo'n 12% van de arbeidsmigranten woonde alleen, ongeveer 60% woonde samen met hun gezin en 15% met collega's of vrienden. De woonlasten bedroegen voor alleenwonenden meestal € 250 - € 500 per maand, maar in enkele gevallen ook meer dan € 1.000 per maand. Voor gezinnen, die meestal in een eigen woning of huurwoning woonden, was de huur meestal € 500 - € 750 per maand. Degenen die met meerdere vrienden of collega's samenwoonden betaalden meestal € 250 - € 500 per maand. Ze woonden over het algemeen op een kamer in een woning, in een vakantiehuisje of in een caravan. Het

kwam in enkele gevallen ook voor dat iemand voor een kamer in een woning meer dan € 1.000 per maand betaalde (4 keer) en een keer betaalde iemand zelfs dat bedrag voor het wonen in een vakantiehuisje of caravan. Doorgaans had de klant zelf onderdak gezocht via de normale wegen en in slechts in 5% van de gevallen had de werkgever of het uitzendbureau voor woonruimte gezorgd. De inspecteurs was niet gevraagd om te rapporteren over de staat van de huisvesting. Uit bovenstaande conclusies uit tabel 4 betreffende de woonsituatie blijkt geen uitbuiting.

Tabel 4: Woonsituatie*

Vraag		aantal	%
In wat voor soort woning woont de klant?	Eigen woning of huurwoning	1.578	75,8%
	Kamer in woning	273	13,1%
	Vakantiehuisje of caravan	56	2,7%
	Anders	86	4,1%
	Niet ingevuld	88	4,2%
Met hoeveel personen woont de klant samen?	Niemand	257	12,3%
	1-2 personen	907	43,6%
	3-4 personen	648	31,1%
	5-6 personen	124	6,0%
	7 of meer personen	33	1,6%
	Niet ingevuld	112	5,4%
Als de klant samenwoont, met wie woont hij samen?	Partner	585	28,1%
	Partner en kind	521	25,0%
	Kind(eren)	106	5,1%
	Overige familieleden	150	7,2%
	Vrienden	204	9,8%
	Collega's	96	4,6%
	Onbekenden	25	1,2%
	Werkgever	1	0,0%
	Niet ingevuld	393	18,9%
	Hoe hoog is de huur per maand?	Geen, gratis onderdak	75
Tot € 100		21	1,0%
€ 100 - € 250		86	4,1%
€ 250 - € 500		531	25,5%
€ 500 - € 750		759	36,5%
€ 750 - € 1.000		211	10,1%
Meer dan € 1.000		45	2,2%
Geen antwoord		87	4,2%
Niet ingevuld	266	12,8%	

Vraag		aantal	%
Hoe heeft de klant onderdak gevonden?	Via makelaar	482	23,2%
	Via vrienden en kennissen	421	20,2%
	Zelf rondgevraagd	270	13,0%
	Uit de krant of via internet	260	12,5%
	Via familie	131	6,3%
	Via andere tussenpersoon	123	5,9%
	Door in te trekken bij de partner	115	5,5%
	Via werkgever	83	3,9%
	Via uitzendbureau	24	1,2%
	Niet ingevuld	172	8,3%
Totaal**		2.081	100%

*Bij het samenstellen van deze vragenlijst is gebruik gemaakt van de onderzoeken 'Arbeidsmigranten uit Polen, Roemenië en Bulgarije in Den Haag' en andere steden door het Nicis Institute in Den Haag, [Nicis Institute - publicaties](#).
**Het betreft alle gevallen waarbij de klant is bezocht en waarbij er contact met de klant is geweest.

2.5 Opgelegde sancties

Van de 3.685 geselecteerde gevallen werden er 3.042 opgepakt. Van de overige hadden er 411 geen uitkering meer ten tijde van het huisbezoek en was van 145 klanten bekend bij uitkeren dat ze in het buitenland verbleven. De overige 87 werden om andere redenen, zoals een reeds lopende controle, niet opgepakt. Op 31 mei 2014 waren de volgende aantallen overtredingen geconstateerd:

Tabel 5: Geconstateerde overtredingen

Aard overtreding	aantal
Verzwijgen wit werken	249
Onjuiste opgave samenlevingsvorm	76
Verzwijgen zwart werken	26
Verzwijgen overige inkomsten	22
Fingeren verzekerde status	13
Te late hersteld melding WW	1
Onbekend	35
Totaal	422

Omdat er in 'Aard overtreding' van het registratiesysteem BORIS geen aparte rubriek 'Niet melden verblijf in het buitenland' is voorzien, kan niet worden vastgesteld welke van bovenstaande overtredingen hierop betrekking hebben. Omdat volgens de instructie overtredingen waarvoor geen aparte rubriek bestaat, als 'Verzwijgen wit werken' moeten worden gecodeerd en in het kader van dit thema-onderzoek niet is gekeken naar 'Verzwijgen wit werken', kan worden gesteld dat dit hier gevallen van 'Niet melden verblijf in het buitenland' betreft. Dit zou leiden tot een percentage van 8,2% (249/3.042).

In 356 gevallen werd een boete opgelegd, 68 keer werd een maatregel geadviseerd en 21 keer een waarschuwing gegeven. Een aantal van deze boetes is opgelegd aan klanten die niet binnen de gegeven tijd reageerden op de oproep van de inspecteur, ongeacht of ze later alsnog konden aantonen dat ze in Nederland verbleven.

3 Conclusies

Op basis van bovenstaande onderzoeksbevindingen kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

1. Klanten met een GBA-adres buiten Nederland werden uitgesloten van de selectie die aan de Uitvoering werd aangeboden vanwege de veronderstelling dat Uitkeren in die gevallen kon weten dat de klant in het buitenland verbleef. Tijdens de huisbezoeken of bij de voorbereiding daarvan bleek echter dat deze klanten volgens de registratiesystemen SONAR en/of WWO een Nederlands verblijfsadres hadden opgegeven aan UWV. ⁰⁶ [redacted]
2. De selectie van de te bezoeken arbeidsmigranten vond om uitvoeringstechnische redenen 5 à 6 weken vóór de geplande periode van de huisbezoeken plaats. Dat had tot gevolg dat veel arbeidsmigranten weer in Nederland aan het werk waren op het moment van huisbezoek. Dit werd nog versterkt doordat vanaf 1 maart 2014, volgens de inspecteurs, weer volop seizoensarbeid beschikbaar kwam voor arbeidsmigranten. Ook bleek dat diverse Poolse sites dit UWV-onderzoek al hadden aangekondigd (zie bijlage).
3. Gezien de voorgaande punten geven onderstaande conclusies waarschijnlijk een, mogelijk serieuze, onderschatting van de problematiek.
4. Verblijf in Nederland: 83,2% van de klanten kon worden getraceerd en met de meesten van hen was er ook (persoonlijk) contact. Slechts in 2,2% van de gevallen kon de identiteit van de klant niet worden vastgesteld. Bij 81,4% van de bezochte klanten was direct duidelijk dat ze in Nederland verbleven en bij 1,6% was direct duidelijk dat ze niet in Nederland verbleven. In de overige 17,1% van de gevallen was nader onderzoek nodig. Meestal moest in die gevallen de uitkering worden geschorst om de klant te achterhalen. In hoeveel gevallen de klant dan alsnog kon aantonen dat hij in Nederland verbleef, is niet eenduidig geregistreerd, maar een reële schatting is dat 8,2% van de bezochte arbeidsmigranten niet in Nederland verbleef.
5. Belangenbehartiging: In zo'n 60% van de gevallen heeft de klant de WW-aanvraag zelf gedaan, al dan niet met hulp van anderen, en onderhoudt hij ook zelf het contact met UWV. In zo'n 15% van de gevallen deed een adviseur of adviesbureau de aanvraag en in 10% van de gevallen onderhield deze ook het contact met UWV.
6. Woonsituatie: Ruim 75% van de arbeidsmigranten met wie contact is geweest, woonde in een eigen woning of huurwoning. 13% huurde een kamer in een woning en 2,7% woonde in een vakantiehuisje of caravan. Van de overigen zijn geen gegevens vastgelegd. De huurprijzen waren over het algemeen niet abnormaal hoog en ook de woonsituatie duidde niet op uitbuiting. Meestal had de klant zelf onderdak gevonden via de normale wegen en in slechts in 5% van de gevallen had de werkgever of

het uitzendbureau voor woonruimte gezorgd. Evenals het vorige punt duidt dit niet op een dominante rol van intermediairs.⁰⁶

7. In 356 gevallen werd een boete opgelegd, 68 keer werd een maatregel geadviseerd en 21 keer een waarschuwing gegeven.

4 Aanbeveling

Voorgesteld wordt om een apart thema-onderzoek te verrichten voor arbeidsmigranten die een buitenlands GBA-adres hebben, maar met een Nederlands verblijfadres in de UWV-registratiesystemen SONAR en/of WWO staan. Ook na 1 juli 2014, als het GBA-adres ook voor UWV leidend wordt, blijft voor de toekenning van een WW-uitkering het verblijven in Nederland leidend. Men hoeft hier dus niet te wonen en ook niet ingeschreven te staan bij de GBA⁵. Het adres dat op de aanvraag staat, blijft dus voor Uitkeren leidend en niet SUWI en/of de registratie bij het GBA. In dit thema kan dan ook aandacht worden besteed aan:

- Arbeidsmigranten die met 5 of meer andere WW-gerechtigde arbeidsmigranten op hetzelfde adres wonen.
- Intermediairs, ofwel 'derden', die voor grote aantallen arbeidsmigranten een WW-uitkering aanvragen, hun adres beschikbaar stellen (zie eerste punt) en met name de contacten met UWV onderhouden.
- In hoeverre UWV daardoor niet-vermeld verblijf in het buitenland moeilijk kan ontdekken.
- Het door intermediairs plegen of faciliteren van mogelijke andere vormen van regelovertreding, zoals het onterecht aanvragen van toeslagen en het creëren van 'fictieve dienstverbanden'.

---

⁵ Dit dient nader te worden uitgezocht. Volgens de Wet BRP, is een arbeidsmigrant niet verplicht een briefadres in Nederland aan te houden, maar wel verplicht een woonadres aan te houden wanneer hij gedurende 3 maanden meestal op een bepaald adres denkt te verblijven of, als dat niet kan, een briefadres op te geven in afwachting van het vinden van een woonadres.

5 Bijlage: Aankondiging op www.holandia.org/nl/nieuws

maandag, 10 maart 2014 10:53

UWV controleert (nie) tylko Polaków

Written by 01

W Holandii ruszyła szeroko zakrojona akcja związana z kontrolą osób pobierających zasiłek dla bezrobotnych. Na ok. 700 tys. osób uprawnionych do pobierania zasiłku znikoma część to Polacy (niecały 1%).

Czynności inspektorów UWV "Handhaving uitvoering" mają na celu wyeliminowanie osób, które bezprawnie pobierają zasiłek dla bezrobotnych WW uitkering.

Zgodnie z holenderskimi przepisami a w szczególności Art 19 WW punkt f. "buiten Nederland woort of verblij" houdt anders dan wegens vakantie" każda osoba przebywająca w Polsce w innym przypadku niż wakacje pobiera zasiłek bezprawnie i może zostać ukarana przez uwv.

Podczas tzw. "huisbezoek" inspektor ma liste pytań dotyczących pobytu w Holandii a w szczególności:

- czy pracowali Państwo podczas pobierania zasiłku
- z kim Państwo mieszkają (liczba osób)
- ile płaci Państwo za mieszkanie, czy dokładają się do opłat
- kto pomagał składać wniosek o zasiłek dla bezrobotnych
- czy korzystają Państwo z jakichś biur tłumaczących

Pytań jest ok 13, pytania są dwujęzyczne - tekst przygotowano także w języku polskim, dlatego należy dobrze przeczytać pytanie zanim udzieli Państwo odpowiedzi.

Przypominamy:

Aby pobierać holenderski zasiłek dla bezrobotnych należy:

- przebywać na terenie Holandii
- aktywnie poszukiwać pracy
- stawiać się na wezwanie do UWV

W przypadku problemów związanych z zasiłkiem dla bezrobotnych postaramy się Państwu pomóc.

Ruwe vertaling m.b.v. Google translate:

UWV controles (niet alleen) Polen

Geschreven door 01

In Nederland is gestart met een brede actie met controle van personen met een werkloosheidsuitkering. Onder de ongeveer 700 duizend personen die recht hebben, zijn een klein deel Polen (minder dan 1%).

Het onderzoek door inspecteurs UWV "Handhaving Uitvoering" is bedoeld om personen die illegaal een werkloosheidsuitkeringen WW ontvangen te ontdekken.

Wie volgens de Nederlandse wetgeving, met name artikel 19 WW punt f "Buiten Nederland woont van Verblijf Houdt anders Dan wegens Vakantie" in Polen verblijft anders dan wegens vakantie is in overtreding en wordt gestraft door UWV.

Tijdens de zogenaamde "huisbezoeken" heeft de inspecteur een lijst met vragen over uw verblijf in Nederland en in het bijzonder:

- of u werkte tijdens de uitkering
- met wie u woont (aantal personen)
- hoeveel u betaalt voor een appartement
- wie u heeft geholpen bij een aanvraag van een werkloosheidsuitkering
- hoe u zich geïnformeerd heeft

De 13 vragen zijn tweetalig, de tekst is ook in het Pools, dus goed om de vraag te lezen voordat u antwoordt.

Ter herinnering :

Om Nederlandse werkloosheidsuitkering te verkrijgen moet u :

- in Nederland verblijven
- actief op zoek zijn naar werk
- gehoor geven aan een aanroep van de UWV

In geval van problemen met uw werkloosheidsuitkering zullen we proberen om u te helpen .

N.B.: Conform UWV-beleid is geen Poolstalige vragenlijst verstrekt. Mogelijk is sprake van verwarring met een eerder onderzoek waarbij wel met Poolstalige documenten werd gewerkt.